

เทศน์เช้า วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

(กฐิน)

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าตะนาวศรี ต.ตะนาวศรี อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมๆ เพราะว่าวันนี้มันเป็นวันสำคัญ มันเป็นวันทอดกฐินของชุมชนไง เป็นวันสำคัญ เป็นวันทอดกฐิน

การทอดกฐิน เพราะมันต้องมีพระจำพรรษาครบสงฆ์ ถ้าครบสงฆ์ถึงมีการทอดกฐิน ถ้าพระไม่ครบสงฆ์ ถ้าทำบุญได้ก็ทำบุญผ้าป่า ทำบุญด้วยตามประเพณีวัฒนธรรม

ไฉนก็เหมือนกัน ถ้าทอดกฐิน ทอดกฐินมันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่เป็นประเพณีวัฒนธรรมตามวินัยกรรม ตามธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ว่า ถ้ามีสงฆ์ครบแล้วถึงมีการทอดกฐินภายในหนึ่งเดือน

ถ้าการทอดกฐินนั้น การทอดกฐินนั้นมันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม ถ้าเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้ามันเข้าถึงใจนะ มันมีคุณค่ามาก

ทำไมคนต้องทำบุญทุกวันๆ เพราะอะไร เพราะคนต้องหายใจทุกวันๆ เวลาคนเรามีความทุกข์ความยากในใจทุกวันๆ เห็นไหม

แต่ถ้าเรามีการเสียสละ เสียสละนะ แม้แต่ในครอบครัวของเราให้โอกาสกัน สั่งสอนกัน ให้ธรรมเป็นทานๆ พ่อแม่ให้ทุกวันเลย เพราะพ่อแม่สั่งสอนลูกทุกวันเลย ให้ธรรมเป็นทานสำคัญมาก ถ้าพ่อแม่อบรมลูกของเรา ลูกเราเป็นคนดี นั่นสำคัญมาก ความสำคัญๆ คือว่าหัวใจมันเป็นธรรม หัวใจมันเป็นธรรมไง แต่คนเราถ้ามันทำมันคุ้นชินๆ ไป นี่เป็นประเพณีวัฒนธรรม

เวลาไปวัดไปวาขึ้นมา เวลาสอนลูกให้กราบพระ ลูกมันก็งั้นนะ “กราบอย่างไรละ” “ก็กราบหนึ่ง สอง สามไง กราบหนึ่ง สอง สาม หนึ่ง สอง สาม” เลยกลายเป็นว่ากราบหนึ่ง สอง สาม

แต่เวลาหลวงตาท่านสอนนะ ให้กราบพระพุทธ ให้กราบพระธรรม ให้กราบพระสงฆ์

ถ้ากราบหนึ่ง สอง สาม หนึ่ง สอง สาม ต่อไปได้ก็มันก็ไปสอนลูกมันว่า กราบหนึ่ง สอง สาม หนึ่ง สอง สาม แล้วหนึ่ง สอง สามมันเป็นอะไรละ

หนึ่ง สอง สาม ถ้าคนคิดเลขไม่เป็นมันก็ไม่รู้จักหนึ่ง สอง สามนะ แต่หนึ่ง สอง สามมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ไซ้ใหม่

แต่ถ้าเรากราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วคนที่จิตใจเป็นธรรมๆ นะ เวลากราบพระพุทธเขาระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงเมตตาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันกราบมาจากหัวใจนะ

เวลาหลวงตาท่านบรรลุนิพพานนะ เวลาระลึกถึงว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร รู้ได้อย่างไร มันลึกซึ้ง มันลึกซึ้ง

แต่พวกเรามันมีบอด หนึ่ง สอง สามไปไหว้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ไป

เวลากราบพระพุทธ กราบถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบพระธรรม พระธรรมคือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บรรลุนิพพานอันนั้น กราบพระสงฆ์ พระสงฆ์คือพระอริยเจ้าที่มีดวงตาเห็นธรรมๆ ถ้าเรากราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันก็กราบถึงรัตนตรัยของเรา ถ้ากราบถึงรัตนตรัยของเรา มันเข้าถึงใจของเรา

นี่ก็เหมือนกัน การทอดกฐินๆ ถ้าการทอดกฐินด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อมั่นในใจของเรา มันเข้าถึงในหัวใจของเราๆ ใจ ถ้ามันเข้าถึงหัวใจของเรานะ มันซาบซึ้ง มันเป็นภาพประทับใจไปตลอดชีวิต เวลามันเป็นภาพประทับใจไปตลอดชีวิต มันซึ่งใจ เห็นใหม่

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่า มนุษย์เราหาเงินมาได้หนึ่งบาท เราจะเลี้ยงชีพกันหนึ่งสิ่ง เราจะเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ของเราหนึ่งสิ่ง เราจะทำธุรกิจการค้าหนึ่งสิ่ง อีกหนึ่งสิ่งฝังดินไว้ ฝังดินไว้หนึ่ง

ถ้ามันซาบซึ้งใจ ซาบซึ้งใจมันเข้าถึงหัวใจ เห็นใหม่

เวลาคนเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาคนตาย สิ่งที่เราทำบุญกุศล ทำบุญกุศลอุทิศให้
ต่อกัน แต่เวลาถ้ามันฝังไปในหัวใจ มันไปกับเราๆ เราเป็นคนเอาของเราไปเอง เราเข้าใจของเรา
ไปเอง นี่ถ้าเข้าใจถึงความเป็นจริง

ถ้าการทอดกฐินๆ ไร ถ้ามันเข้าใจถึงหัวใจของเรา เข้าถึงสัจจะความจริงของเรา มันจะเป็น
บุญกุศล มันไปกับวัฏฏะ มันไปกับหัวใจของเรา ไม่ต้องอุทิศส่วนกุศลต่อกันๆ มันไปกับเรา นี่
ทิพย์สมบัติ ทิพย์สมบัติที่เวลาทำบุญกุศลแล้วเป็นทิพย์สมบัติๆ

คำว่า “ทิพย์สมบัติ” นะ มันเกิดขึ้นมาได้เพราะอะไรละ

เกิดมาได้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมากระจ่างแจ้งไปในวัฏฏะๆ

ในวัฏฏะทำบุญอย่างใด ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การทำคุณงามความ
ดีๆ ทำคุณงามความดีของเราที่ไหน ถ้าคุณงามความดีของเรา ทำดีๆ ดีของใคร ถ้าทำดี ดีของ
เรานะ เราเสียสละของเราเพื่อประโยชน์กับเราๆ ถ้าเพื่อประโยชน์กับเรา มันมีความตั้งใจที่จะ
เสียสละ ที่จะทำประโยชน์เพื่อเราๆ ถ้าทำประโยชน์เพื่อเรา เห็นไหม

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่า ปัจจัยตั้ง สันติภูมิโก มันจะรู้
จำเพาะตนๆ รู้ในหัวใจของตน ถ้ารู้ในหัวใจของตน แล้วการค้นคว้าหาหัวใจของตนนี้มันแสน
ยาก ฉะนั้น เวลาเราจะทำบุญทอดกฐินมันต้องมีพระครบสงฆ์ๆ พระครบสงฆ์ก็มาจากเรา

เวลาทางโลกเขาว่า พระ เวลากราบพระ กราบพระก็กราบลูกชาวบ้านๆ

เวลาทางโลกที่เขามีความบีบคั้นหัวใจของเขา เขาเห็นสภาวะอย่างนั้น เขารับของเขา
ไม่ได้ ถ้ารับของเขาไม่ได้ กราบพระก็กราบลูกชาวบ้าน

ก็ลูกชาวบ้านมีศรัทธาความเชื่อ มีความเชื่อในพระพุทธศาสนาถึงได้มาบวชพระ เวลา
บวชพระขึ้นมา บวชพระขึ้นมาแล้วออกประพฤติปฏิบัติ ออกพระกรรมฐาน พระกรรมฐานต้อง
ไปอยู่ป่าอยู่เขา

ทำไมต้องไปอยู่ป่าอยู่เขาละ

เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ในป่า ตรัสรู้ในป่า คนที่อยู่ในที่สงบ ในที่วิเวก ในที่จะหาหัวใจของตนในการประพฤติปฏิบัติของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพระบวชแล้วๆ พระถ้ามีศรัทธามีความเชื่อของเขา เขาจะเข้าป่าเข้าเขาของเขา เข้าป่าเข้าเขาไปเพื่ออะไร เข้าป่าเข้าเขาไปเพื่อประพฤติปฏิบัติ ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามีครูบาอาจารย์สั่งสอนหรือไม่

ถ้ามีครูบาอาจารย์สั่งสอน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำของท่านมาก่อน เวลาท่านทำของท่านขึ้นมานะ เวลาคนนะ คนออกแสวงหา ออกแสวงหานี้มันทุกข์มันยากมากนะ มันทุกข์มันยากขึ้นมา ทุกข์ยากเริ่มต้นมันทุกข์ยากจากภายนอกก่อน ทุกข์ยากจากความวิเวก ความสงบ ความกลัวต่างๆ ใต้นั้นมันเรื่องภายนอก เรื่องภายนอก เราไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ จะมีคนอุปถัมภ์อุ้มชูเราหรือไม่

คำว่า “อุปถัมภ์อุ้มชูเรา” มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมของคน เรื่องเวรกรรมของคนนะ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระที่ประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ พระสี่วสีมีลาภสักการะมหาศาล พระสี่วสีมีลาภมหาศาลเพราะอะไร

เพราะเวลาตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เขาทำของเขา มา เขาทำของเขา มา ทุกตะเข้ใจเวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาฉันข้าวไม่เคยอิมๆ นั้นมันมีต้นเหตุมีการกระทำมา

นี่ก็เหมือนกัน เริ่มต้นจะออกประพฤติปฏิบัติ หนทาง สิ่งที่เรามาทอดกฐินกันมันเป็นปัจจัย ๔ มันเป็นปัจจัย ๔ เป็นการอุ้มชูค้ำชู ค้ำชูพระพุทธศาสนา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาค้นคว้าเขาหาสัจจะความจริง หาหัวใจของตน เขาหาความจริงในใจของตน เวลาไปอยู่ป่าอยู่เขาขึ้นมา เขาอยู่ป่าอยู่เขาเพื่อความสงบสงัดใจ นี่มันเป็นความขัดแย้งกันระหว่างโลกกับธรรม เวลาโลกต้องการความเจริญ โลกต้องการความสะดวกสบาย

แต่ธรรมะๆ ถ้าความสะดวกสบาย หลวงตาท่านพูดประจำ กินแล้วนอน กอนแล้วนิน มันเป็นหมู

ถ้าโลกมันสุขสบายแล้วมันก็หลงตัวมันเอง มันก็เพลิดเพลินในตัวมันเองของมัน แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติของเรา สิ่งนั้นเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพไว้ทำไม เลี้ยงชีพไว้ประพฤติปฏิบัติ เลี้ยงชีพไว้ค้นคว้าหาสัจจะความจริงในใจของตน ถ้าเลี้ยงชีพไว้หาสัจจะความจริงในใจของตน

คำว่า “อยู่ป่า” ถ้ามันเป็นทางโลกๆ เวลาเด็กมันกราบหนึ่ง สอง สาม เวลาคนที่มีความศรัทธามีความเชื่อในหัวใจกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

นี่ก็เหมือนกัน ไปอยู่ป่าอยู่เขา อยู่ป่าอยู่เขาให้เขาชื่นชมหรือ อยู่ป่าอยู่เขาให้ใครรับรองหรือ

ไม่ใช่ เขาไปป่าไปเขา เขาไปค้นคว้าหาใจของตน เวลาที่หลวงปู่มันท่านให้หลวงตาออกวิเวกไป หลวงตาท่านกลัวเสือมาก เวลากลัวเสือมาก ท่านบอกให้ไปอยู่ในป่าที่เสือดุๆ นั้น

เวลาไปนะ ท่านมีความคิดขึ้นว่า อาจารย์ของเราเป็นอาจารย์ของเรา ท่านไม่ลำเอียงหรือ ท่านไม่ได้กลั่นแกล้งเราหรือ ท่านไม่ได้บังคับให้เราไปเผชิญกับความทุกข์ยากอย่างนั้นหรือ แต่ท่านต้องมีเหตุผล

เวลาหลวงตาท่านจะไปนะ ท่านไปด้วยเหตุผลนะ ไปด้วยขาจะก้าวออกไปนี่สั่งหมดเลย แต่ท่านก็ตั้งใจไป ตั้งใจไปเพราะว่าอาจารย์ท่านสั่งให้ไป แล้วอาจารย์ท่านก็เล็งญาณของท่านแล้ว

เพราะถ้าอยู่ในชุมชน อยู่ในวัดอยู่ว่า มันบอบอูน มันวางใจ มันนอนใจ แต่เวลาให้ไปหาใจของตน เวลาไปอยู่ที่เสือดุๆ ไปอยู่ที่เสือมันกินคน นี่มันกลัวไปหมด มันกลัวจนไม่กล้าคิดอะไรเลย แล้วเวลาคิดอะไรก็คิดแต่เรื่องเสือ เรื่องเสือจะทำร้ายเรา เรื่องคนนั้นจะมาทำร้ายเรา แต่เวลามันตั้งใจพุทโธๆ เพราะมันกลัวมาก ถ้ามันส่งออก นั่นแหละคือเหตุผลของความคิด

ถ้าความคิด ความคิดจะกลัว เพราะมันส่งออก ถ้าส่งออก เราไม่ส่งออกเลย เราอยู่กับพุทโธๆ ท่านก็พุทโธๆ จนจิตมันสงบได้ นี่ไง คนที่มีปัญญานะ เขาใช้วิกฤตินั้นเป็นโอกาส เขาใช้วิกฤตินั้นเพื่อจะค้นคว้าหาใจของตน

ใจนี้หายากมากนะ หลวงตาท่านพูดประจำว่า ทำสมาธิๆ ใ้อ่างๆ ว่างๆ โโกหกทั้งนั้น

ว่างๆ อากาศมันก็ว่าง เห็นไหม เราอยู่ในเมือง เราอยากจะพักผ่อน เราก็อยากอยู่กับบรรยากาศที่ดีๆ บรรยากาศธรรมชาติ นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่มันว่างๆ ว่างๆ มันคิดว่างก็ได้ ถ้าเป็นความจริงนะ คนในพื้นที่เขาอยู่ที่นี่มาตั้งแต่เกิด เขาเห็นมาทุกวัน เขาสงสัย เอ๊ย! พวกนี้มาทำไมกันวะ เราอยู่นี่มันก็ธรรมดาไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันพุทโธๆ จนมันว่างของมันจริงนะ มันว่างของมันได้จริงนะ นั่นนะ คือความมหัศจรรย์ นี่เวลาที่หลงตาท่านไปป่าไปเขา หลวงปู่มันท่านสั่งให้ไป ท่านพูดเอง บอกว่า เวลาไป คนเรานะ เวลามันกลัว เวลามันวิตกกังวล แล้วครูบาอาจารย์สั่งให้ไปทำอย่างนั้นนะ มันรักเราจริงหรือ รักเราจริงหรือ

แต่เวลาไปขึ้นมาแล้ว รักจริง แล้วพอทำได้จริงนะ โอ้โฮ! ก็มลงกราบแล้วกราบอีก กราบครูบาอาจารย์ของเรา แล้วต่อไปนี่ขอให้แนะนำมา เชื้อ ขอให้แนะนำมาเถิด เวลาไปแล้ว ความกลัวเป็นความกลัว ความกลัวมันขัดแย้งกับกิเลส

คนเรานะ กิเลส ลูกร้องเรียนกับพ่อแม่ทั้งนั้นนะ “พ่อแม่ไม่รักเรา พ่อแม่ไม่รักเรา” ทั้งๆ ที่พ่อแม่ไม่รักลูกมันมีที่ไหน แต่พ่อแม่จะสอนลูก สอนลูกให้มีวิชาการ สอนลูกให้ฉลาด ถ้าลูกฉลาด มันต้องฉลาดที่ตัวเราก่อน ถ้ามันฉลาดที่ตัวเรานะ เรามีสติปัญญาขึ้นมา ใครมันจะหลอก เพื่อนที่ไหนจะมาหลอก

ไอ้ที่มันโดนหลอกๆ เพราะว่าข้างในมันกลัว มันต้องการให้คนยอมรับมัน แล้วเราสอนลูกเราๆ สอนลูกให้ฉลาดขึ้นมา ถ้าสอนลูกให้ฉลาดขึ้นมามันมีสติปัญญาขึ้นมา นั่นมันเป็นประโยชน์

นี่พูดถึงว่าเวลาพระไปอยู่ป่าอยู่เขา เขาไปอยู่ป่าอยู่เขาไม่ได้ไปอยู่แบบชื้อบื้อ การไปอยู่ป่าอยู่เขา สิ่งที่คุณเขาอยู่ป่าอยู่เขา คนในพื้นที่เขาอยู่ที่นี่มาตลอด คุณสิ ชนกลุ่มน้อย ชนกลุ่มน้อย เวลาหลวงปู่มันท่านไปอยู่กับพวกภูเขอนั้นนะ พวกภูเขอเขาอยู่ของเขาด้วยวัฒนธรรมของเขา เวลามีคนนอกเข้าไป ด้วยความหวาดระแวง เสื่อเย็น เสื่อเย็น เวลาที่ท่านเป็นเสื่อเย็นๆ ท่านมีเมตตาณะ ถ้าเป็นคนอื่นนะ เขาเข้าใจเราผิด เราก็ไปซะ

แต่เวลาหลวงปู่มั่นท่านบอกกับลูกศิษย์ของท่านว่า “เราไปไหนไม่ได้แล้วละ ถ้าเราจะไปที่อื่น หมู่บ้านนี้ทั้งหมู่บ้านเลย เวลาเขาเสียชีวิตไปแล้วเขาจะมีเวรมีกรรมของเขา ต้องอยู่แก้เขาก่อน ต้องอยู่แก้เขาก่อน” อยู่อย่างนั้นนะ ๖ เดือน ๗ เดือน ตากแดดตากฝนอยู่อย่างนั้นนะ

เขาก็ส่งคนมาเฝ้า เขาส่งคนมาดูแล แล้วลูกบ้านเขาบอกว่า ผู้ใหญ่บ้านคิดผิดแล้วละ เพราะไม่เห็นเขาทำอะไรเลย เห็นเขาเดินไปก็เดินมา เดินมาก็เดินไป จนสุดท้ายเขาตัดสินใจกันว่า อย่างนั้นเราต้องเข้าไปถามท่านว่าท่านมาทำไม

เวลาอุบายของท่านนะ “โอ้ย! พุทโธเราหาย เรามาหาพุทโธของเรา แล้วชาวบ้านช่วยหาได้หรือไม่ ถ้าชาวบ้านช่วย” ก็บอกว่าได้สิ ถ้าชาวบ้านช่วยหายิ่งดีใหญ่เลย เดียวมันจะได้เจอ

คนคนนั้นก็หัดของเขาจนจิตเขาสงบได้ เขาบอกพุทโธพุทโธไม่หาย พุทโธพุทโธไม่หายหรือชาวบ้านต่างหากโง่เขลา ชาวบ้านต่างหากไม่เข้าใจ ไปขอขมาลาโทษท่านนะ แล้วสุดท้ายทำตามท่านๆ หมู่บ้านเขาเป็นหมู่บ้านที่ซื่อสัตย์ หมู่บ้านที่ซื่อสัตย์เขาก็ทำมาหากินของเขาโดยปกติของเขา แต่เวลาเขามีศีลธรรมเข้าไปในหัวใจของเขา หมู่บ้านของเขายิ่งรื่นเริง หมู่บ้านของเขา ยิ่งมั่นคงขึ้น เขาเคารพบูชามาก

จากที่มาแล้วเห็นว่าเป็นเสียเย็น ผู้ที่มาทำลายล้าง แต่เวลาอยู่ด้วยกัน “เราไปไหนไม่ได้แล้วละ เราต้องแก้เขาก่อน” เวลาแก้เขาได้แล้ว “เราต้องไปแล้วนะ” เวลาไป “ตุ้จะไปไหน ถ้าตุ้ตายก็จะทำให้ ผะศพก็ได้ ทำอะไรก็ได้ หมู่บ้านทั้งหมู่บ้านทำไมจะทำให้ไม่ได้” ท่านบอกต้องไป

เวลาพระของเรา ครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นธรรมท่านเสียสละของท่านเพื่อธรรม ทายาท เพื่อให้ศาสนานี้มั่นคง ท่านต้องไปเอาลูกศิษย์ลูกหาต่อเนื่องไป ให้คนที่เห็นผิดให้มาเห็นถูก คนที่เห็นผิดให้มาเห็นถูก

นี่ก็เหมือนกัน พระที่มาอยู่ป่าอยู่เขา พระที่ออกมาไม่ใช่ออกมาแอกัดขัน ไม่ต้องมาอวดใคร เดียวนี้ละ ละครเขาแต่งเรื่องร้อยแปดได้ทั้งนั้นนะ เขาจะแต่งให้เป็นเทวดาอะไรก็ได้ แต่ความเป็นจริงมันไม่ได้ ความเป็นจริงมันหัวใจของเราที่มันทุกข์มันยาก

เราเกิดมาเป็นคน เวลาเราสอนลูกสอนหลานกราบหนึ่ง สอง สาม หนึ่ง สอง สาม แต่ถ้าเราสอนลูกของเราให้กราบถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราจะอธิบายให้ลูกเราเข้าใจได้อย่างไร เด็กๆ มันจะเข้าใจถึงพระพุทธใหม่ เด็กๆ มันจะเข้าใจถึงพระธรรมใหม่ เด็กๆ มันเข้าใจถึงพระสงฆ์ใหม่

แล้วเวลาพระสงฆ์ พระสงฆ์ก็ลูกชาวบ้านไง แล้วลูกชาวบ้านถ้าคนมีสติปัญญาของเขา ลูกชาวบ้านของเขา เขาชวนชวายเป็นเขา ลูกชาวบ้านเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขาเห็นคุณค่าของชีวิต คุณค่าของชีวิต สิ่งที่ได้มาเป็นผลของวิญญูะ มันเป็นเรื่องของสมมติทั้งนั้นนะ แต่ที่ความเป็นจริง ความเป็นจริงมันเป็นความเป็นจริงในหัวใจ แล้วหัวใจมันหาที่ไหน

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากก็ศึกษามาเป็นวิชาการ ศึกษาเอาไว้ปากเปียกปากแฉะ ศึกษาเอาไว้ได้เถียงกัน ศึกษาว่าเพื่อตัวเองมีปัญญา

ปัญญาอย่างไร เพราะว่าทางโลกปัญญาของเขาปัญญาในกลุ่มชนที่มีปัญญาอย่างนั้น ปัญญาดีอย่า แต่ยังไม่ได้พบครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าพบครูบาอาจารย์ของเรานะ สุตมยปัญญา ปัญญาจากการศึกษานี้เขาเรียกวิชาชีพ เลี้ยงชีพเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง คนที่ศึกษามาจนจบ ๙ ประโยคสึกไปแล้วไปเขียนหนังสือขายกัน

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านศึกษามา ท่านศึกษาหัวใจของท่าน การที่จะศึกษาหัวใจของท่าน ท่านต้องค้นคว้าหัวใจของท่านให้ได้ก่อน ถ้าการค้นคว้าหัวใจของท่าน ถ้าไม่มีหัวใจไปค้นคว้า มันจะเอาอะไรไปค้นคว้า เห็นไหม เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เพราะว่ามันมั่นคงขึ้นมาแล้วไง

“ปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ สิคะ ปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ สิคะ” นี่ไง วิชาชีพ เพราะอะไร เพราะเขาสร้างสำนักปฏิบัติขึ้นมาแล้วก็หาผลประโยชน์กันเป็นธุรกิจกันไง “แนวทางสติปัฏฐาน ๔ สิคะ จิตสงบแล้วพิจารณาภายในสิคะ”

ในสติปัฏฐาน ๔ มีกาย มีเวทนา มีจิต มีธรรม ในกายไม่มีสติปัฏฐาน ๔ ในกายไม่มี กายชากศพมันไม่มีสติปัฏฐาน ๔ หรือ สติปัฏฐาน ๔ มันต้องเกิดจากจิต จิตที่สงบระงับแล้ว

แต่มันขัดแย้งกันไง มันขัดแย้งกันบอกว่า เขาบอกว่า “ไม่ต้องทำความสงบ พุทโธๆ เป็นสมณะ สมณะไม่ใช่วิปัสสนา ไม่ใช่วิปัสสนาไม่ใช่พระพุทธานุศาสน์ พระพุทธานุศาสน์สอนเรื่องปัญญา”

ปัญญาอะไร นี่ไง หนึ่ง สอง สามไง กราบหนึ่ง กราบสอง กราบสาม ถ้ากราบพระพุทธานุธรรม พระสงฆ์มัน มันต้องมีสติมีปัญญา มันจะเป็นสติปัญญา ๔ ต่อเมื่อจิตที่สงบแล้ว จิตที่สงบแล้ว จิตของเรา

ดูสิ หลวงปู่มั่นท่านให้หลวงตาไปอยู่ในป่าในเขา ไปอยู่ในป่าในเขา แบบว่าหนามยอกเอาหนามบ่งนะ หลวงตาท่านพูดเองว่าท่านเป็นคนกลัวเสือมาก เพราะท่านเคยเป็นพรานป่ามาก่อน ท่านเคยล่าสัตว์มา ท่านถึงรู้ว่าท่านเป็นคนกลัวเสือมาก แล้วอยู่ดีๆ เคยเป็นพรานล่าสัตว์นะ เข้าป่ามีอาวุธไปด้วย แต่คราวนี้มือเปล่าๆ ต้องไปเผชิญหน้ากับเสือ นี่ไง หนามยอกเอาหนามบ่ง

แล้วเวลาท่านเข้าป่าไปนะ ท่านด้วยความกลัวมาก ไม่กล้าคิดอะไร พุทโธๆ อย่างเดียวเลย คิดอย่างอื่นไม่ได้เลย มันกลัวมาก จนจิตสงบได้ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา จิตสงบแล้วรำพึงไปที่กาย จิตสงบแล้วรำพึงไปที่กาย ที่เวทนา ที่จิต ที่ธรรม จิตสงบแล้วไง จิตตภาวนา จิตสงบแล้วมันรู้มันเห็นของมันนะ มันจะเป็นความมหัศจรรย์ของมัน แล้วความมหัศจรรย์นั้น ผู้ที่รู้จริงเห็นจริงเท่านั้นที่เขาจะอธิบายสิ่งนี้ได้

ผู้ที่ไม่เคยเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเป็นอุปาทาน มันเป็นตรรกะ ตรรกะใครพูดก็ได้ “จิตสงบแล้วก็พิจารณากายสิคะ จิตสงบแล้วก็พิจารณากายสิคะ”

พิจารณาอย่างไรละ เห็นอย่างไรละ

เดี๋ยวนี้ละ การใช้เงินใช้ทองในท้องตลาด เงินถ้าเราไม่พิจารณานะ เงินปลอมเยอะเยอะไปหมด แล้วเวลาเงินปลอมเขาต้องใช้ตอนที่คนเยอะๆ เวลาเขาต้องใช้แสงที่สลัวๆ เขาไม่กล้าใช้ตามความเป็นจริง

แต่ถ้าจิตเราสงบแล้วเราต้องพิจารณาของเราโดยความเป็นจริงของเรา ถ้าความเป็นจริงของเรา เห็นไหม นี่จะบอกว่า เวลาภิกษุไปอยู่ป่าๆ เขาไปอยู่ป่าเพื่อค้นคว้า เขาไปอยู่ป่าเพื่อ

สร้างกรรมทายาทขึ้นมาจากใจของเขา ถ้าเขาสร้างกรรมทายาทขึ้นมาจากใจของเขา ใจของเขา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง แล้วกรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ศึกษากันมาๆ มันจะกังวานกลางหัวใจ มันจะ รู้แจ้งแทงตลอดในใจของมันนะ ถ้ารู้แจ้งแทงตลอดในใจของมัน เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมที่โคนต้นโพธิ์นั้น

บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สว่างกระจ่างแจ้ง ๓ โลกธาตุ กามภพ รูปภพ ครอบงำไปหมดเลย จิตที่มหัศจรรย์ขนาดนั้นที่มันครอบคลุมในวิญญูะ นี่เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เวลาหลวงตาท่านตรัสรู้ธรรม หลวงปู่ท่านตรัสรู้ธรรม ท่านเห็นของท่านตามความเป็นจริง อันนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นลูกศิษย์ลูกหา พระที่ออกมาประพฤติปฏิบัติ นี่มันเป็นหนทาง มัน เป็นหนทางนะ จิตตภาวนานี้เป็นหนทาง วิปัสสนาญาณเป็นหนทางที่เราจะเข้าค้นคว้าหาใจของเรา พระที่มาอยู่ป่าอยู่เขา พระที่ออกประพฤติปฏิบัติเขาต้องการแสวงหาสิ่งนี้

แต่พระก็มาจากลูกชาวบ้าน พระก็มาจากคน พระก็มีพ่อแม่แม่ เวลาพ่อแม่ เวลาลูกเกิดมา เลี้ยงดูมาจนอายุ ๒๐ ถึงได้มาบวช ฉะนั้น เวลาพระก็มาจากคน พระก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เวลาปัจจัยเครื่องอาศัย อยู่กับสังคมาไต่ นี่อาศัยเขา

หลวงตาเวลาท่านไปวิเวก หาสองหลังสามหลัง หาบ้านน้อยๆ หาพอที่เขาใส่บาตร พอ ตกบาตรพอดำรงชีพเท่านั้น เพราะถ้าบ้านใหญ่แล้วเขามากวนนะ เขามากวนคือเขามาถาม ปัญหา เขามาแนะ เขามากวนเวลาในการประพฤติปฏิบัติเราจะน้อย

เวลาปฏิบัติ คนที่เวลาปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เหมือนการทำธุรกิจ ถ้า ธุรกิจเราเจริญรุ่งเรือง เราก็อยากจะให้ธุรกิจเรารุ่งเรืองขึ้นไป

ผู้ที่ปฏิบัติพอเขามีแนวทางของเขาแล้ว เขาต้องการที่สงบสงัดของเขา เวลาดูพระดูตวงนี้ ดูที่ว่าเขาสำรวมระวังหรือไม่ เขารักษาดูแลใจของเขาหรือไม่ ถ้าเขาสำรวมระวัง เขารักษา ดูแลใจของเขา เขาต้องรักษาใจ

แต่ของเรา เราไม่มีอะไรเลย แล้วรักษาอะไรละ เราไม่รู้จักรักษาอะไร เราก็สื่อสารกับข้างนอก เราก็เที่ยวเล่นของเราไปไป แต่คนที่เขามีข้างในของเขา ถ้ามีของเขา เขาจะรักษาของเขา รักษาของเขาด้วยความระวังของเขา ด้วยความหาที่สังัดที่วิเวกของเขา ถ้าคนที่ไม่มีสติมีปัญญาเขาส่งเสริมของเขา

อย่างเช่นพวกเรานี้ วันนี้เราจะมาทอดกฐินๆ เราทอดกฐินของเรา เราทอดกฐินด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อของเรา เราจะฟังดินไว้ ฟังดินไว้ในหัวใจของเรา ทำให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมาไง ถ้าความจริงของเราขึ้นมา ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มีการกระทำ มีการเสียสละ มันได้อยู่แล้วทั้งนั้นนะ ความได้ ได้มากได้น้อยไง

กราบหนึ่ง สอง สาม ถ้ากราบหนึ่ง สอง สาม เราไม่สอนหนึ่ง สอง สาม มันก็กราบไม่เป็นเลย เวลาสอนมันกราบหนึ่ง สอง สาม มันก็จะกราบหนึ่ง สอง สามตลอดไปไป

แต่ถ้าเราสอนมันว่า กราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันกราบได้ยากไป มันกราบได้ยาก พระพุทธเป็นอย่างไร เด็กมันจะถามเลย ใ้พ่อแม่ตอบไม่ได้ ยิ่งพระธรรมยิ่งงงใหญ่เลย พระสงฆ์ ไ้โฮ! พระสงฆ์ไม่ได้ เมื่อกี้เห็นพระทะเลาะกันอยู่เลย พระสงฆ์อะไร มันไม่เอาทั้งสิ้นนะ

ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนชั่ว เราต้องคัดเลือกเอาสิ่งที่ดีงามของเรา เราเกิดมาโลกนี้มีทั้งบวกและลบ สิ่งที่เป็นลบและบวกมันก็ทำให้สังคมเคลื่อนไหวไป มันจะมีบวกทั้งหมดมีลบทั้งหมด มันเป็นไปไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีมันไม่เป็นจริงๆ ถ้าไม่เป็นจริง มันเป็นแค่พิธีกรรมๆ แล้วพิธีกรรมมันทำได้ทั้งนั้นนะ

แต่เดิมหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านออกประพฤติปฏิบัตินะ ทุกคนไม่เชื่อถือศรัทธาทั้งนั้นนะ ท่านชวนชวายเป็นท่าน ใช้ชีวิตของท่านเพื่อให้สังคมยอมรับ พอสังคมยอมรับขึ้นมาเดี๋ยวนี้แนวทางปฏิบัติมากมายมหาศาล แล้วปฏิบัติอย่างไรละ ปฏิบัติพอเป็นพิธี ยิ่งเป็นพิธียิ่งง่าย จับพิธีเท่านั้นนะ แต่ถ้าความจริงแสนยาก เพราะพิธีนั้นนะมันจะเป็นกรอบ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือทางสังคมาบอกเรา คิดนอกกรอบ คิดนอกกรอบ เวลาคิดนอกกรอบขึ้นมา เวลาเราจะคิดคุณงามความดีขึ้นมา “ไม่ได้ ผิดๆ” เวลามันจะเลวทรามนะ “ถูกต้อง” นี่ไง แล้วคิดนอกกรอบ คิดนอกกรอบอย่างไร ถ้าคิดนอกกรอบ สิ่งที่คุณคิดนอกกรอบ เราทำของเราให้มันเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นพิธีกรรมๆ ทำเป็นพิธี ตอนนี่เห็นเยอะมาก ธรรมยาตราๆ ธรรมยาตราก็ลูกเสือชาวบ้านไง ลูกเสือชาวบ้านมันก็ธรรมยาตรา ยิ่งทหารออกซ้อมรบมันเดินแถวทหาร มันก็ธรรมยาตรา มันจะเป็นปฏิบัติธรรมอย่างไร

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ หลวงปู่มั่น เวลาหลวงตาท่านไปลา ถามหลวงตาว่า “ไปกับใคร” “ผมไปองค์เดียวครับ” “ใครอย่ามายุ่งนะ ให้ไปองค์เดียว เพราะการไปองค์เดียวไปแบบนอกรีต”

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอโก ธมฺโม ธรรมที่เป็นหนึ่ง ธรรมที่เป็นเอก หนึ่งคือเอก คือไม่เกาะเกี่ยวกับใคร เวลาไม่เกาะเกี่ยวกับใครนะ ไปอยู่ด้วยกันไม่มีปัญหาเลย ลองแยกไปสิ มันคิดทันทีเลย

ความคิดนี้ควบคุมได้ยาก ความคิดของเราควบคุมได้ยาก ยิ่งไปคนเดียวยิ่งวิตกกังวล ยิ่งมีความทุกข์ ยิ่งบีบคั้น แต่เราต้องมีสติ มีสติรักษาหัวใจของเรา เราจะค้นคว้าหาใจของเรา นี่ไม่ใช่ธรรมยาตรา ธรรมยาตรามันเดินกันเป็นทางเลย ไปนอนที่ไหนคุยกันทั้งวัน ยิ่งเดินไปยิ่งมีความสุข มีความสุขมันส่งออกทั้งนั้นนะ

ไม่ต้องกลัว ความคิดเรา สิ่งส่งออกมันมีอยู่ในสามัญสำนึกของมนุษย์อยู่แล้ว มนุษย์นี่มี แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาไปฐิติละ ไปฐิติละเขาเป็นนักปราชญ์ เขามีลูกศิษย์ลูกหามหาศาล เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไปฐิติละโบลานเปล่ามาแล้วหรือ” ความรู้ของเธอเปล่าประโยชน์ไหม “ไปฐิติละโบลานเปล่าไปแล้วหรือ”

แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติ ไปหาสำนักปฏิบัตินะ สามเณรสอน ร่างกายนี้เปรียบเหมือนจอมปลวก ให้ปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย แล้วเปิดช่องหัวใจไว้คอยจับเหยี่ยวตัวนั้น คือหัวใจของเรา

นี่ไง ถ้าเราธรรมยาตรามันเปิดหมดใจ ตา หู จมูก ลิ้น กาย นอนเอกเขนกเลย มีความสุข ถ้าปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เปิดหัวใจไว้อยู่คนเดียว แล้วคอยจับเหี้ยตัวนั้น เหี้ยตัวนั้นคือมารยาสาโดย เหี้ยตัวนั้นคือพญามารที่มันครอบคลุมหัวใจของเรา ถ้าจับเหี้ยตัวนั้นได้แล้วมาวิปัสสนา

ที่เรากำลังประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ พระที่มาอยู่ป่าอยู่เขานี้ เขามีครูมีอาจารย์นะ เขามีความตั้งใจ เพราะข้อวัตรปฏิบัตินี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางแนวทางไว้เป็นหนทาง แล้วเรามาประพฤติปฏิบัติ เรามาค้นคว้าหาใจของตน

ถ้าได้รับการสนับสนุนกับโลก ได้รับการสนับสนุนกับโลก ได้รับการสนับสนุนเพื่อดำรงชีพไว้ แต่การประพฤติปฏิบัติต้องเป็นปัญญาของตน ต้องเป็นศีล สมาธิ ปัญญาในใจของตน มันถึงเป็นปัจเจกตั้ง

ในปัจจุบันนี้ที่เราศึกษาเราเล่าเรียนกันอยู่นี้ เราเล่าเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ศีล สมาธิ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วบอกว่า “ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ”

ธรรมชาติมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนะ แต่ถ้าใจของเรา เราารู้สัจจะรู้ความจริงขึ้นมาแล้วเราวางทั้งหมด ที่เรายังเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ แต่เวลาเราวิปัสสนาแล้ว ถ้าเรารู้แจ้ง เราจะพ้นออกไปจากธรรมชาติ เพราะมันไม่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง มันพ้นออกจากวัฏฏะไปไง ถ้ามันพ้นออกจากวัฏฏะไป มันพ้นออกไปได้อย่างไร นี่พูดถึงว่า งานหลักของพระกรรมฐาน งานหลักของพระผู้ประพฤติปฏิบัติ

เวลาเขาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าสังคมเขาเข้าใจนะ เหมือนกับที่ว่าหลวงปู่มั่นท่านไปอยู่กับมูเซอนั่นนะ เพราะความไม่เข้าใจ เพราะความไม่เข้าใจ ทำไมมันไม่เหมือนกับพระที่อื่นละ พระที่อื่นเขาก็อยู่สุขอยู่สบาย เขาก็อยู่ดีไปหมดเลย ใ้พระพวกนี้ยุ่งยากมาก เข้าไปใกล้ก็ไม่ได้ อะไรรู้ก็ไม่ได้ทั้งสิ้นเลย

คำว่า “ไม่ได้” ของท่าน ท่านจะรักษาหัวใจของท่าน ท่านดูแลหัวใจของท่าน แต่ถ้าเข้าใจด้วยความถูกต้องแล้ว สาธุ เราอยากได้พระดีๆ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ท่านเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านเป็นกษัตริย์ที่ดีมาก ท่านฟื้นฟูประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยมั่นคง ก่อนที่จะพัฒนาประเทศไทยต้องพัฒนามนุษย์ก่อน ทาง การแพทย์ ทางการแพทย์ต้องให้มนุษย์สุขภาพกายแข็งแรง ถ้าแข็งแรงแล้วนะ ทรัพยากรมนุษย์ที่แข็งแรง ถ้าทรัพยากรมนุษย์ที่มีสติปัญญาจะพัฒนาประเทศไทย นี่ท่านสร้างของท่านมา ท่านสร้างของท่านมา เห็นไหม ชาติ

ศาสนา เราเกิดมาแล้วเรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เรามาบวชเป็นพระ ถ้าศาสนาที่มั่นคง ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ที่ดี มีครูบาอาจารย์ที่เป็นวงกรรมฐาน จะยกหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นท่านอาจารย์ใหญ่ เป็นอาจารย์ใหญ่

หลวงตา ครูบาอาจารย์ของเราทั้งหมดท่านบอกเลย “หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมมา หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมมา”

เวลาเราขี้ใจ เวลาเราคับแคบใจ เวลาเรามีความวิตกกังวลในใจ ใครตอบเราไม่ได้ หรอก เจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ หมอมาฉีดยารักษาได้หมด แต่หัวใจที่มันทุกข์มันยาก ใครรักษาไม่ได้ เว้นไว้แต่ทุกข์จนสติแตก ไปหาจิตแพทย์เท่านั้น จิตแพทย์ก็ทำให้กลับมาเป็นปกติให้มีสติเท่านั้น ไม่มีใครสามารถให้พ้นจากทุกข์ได้

ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมีคุณค่า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของท่านเห็นคุณค่าคำสั่งสอนของหลวงปู่มั่นมาก คำสอนของพระพุทธเจ้ามาก

เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มั่นนะ ถ้ามีหนังสือวางอยู่ ท่านจะไม่นั่งเสมอ เพราะหนังสือนี้สามารถสื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

แล้วเวลาคนที่เขาศึกษาเป็น ๙ ประโยค ๑๐ ประโยค เขาบอกว่า “พระกรรมฐานไม่เคารพพระพุทธเจ้า พระกรรมฐานไม่มีการศึกษา”

ศึกษาแบบประสภารัตน์ ศึกษาการปฏิบัติตรง ศึกษาการค้นคว้าใจของตน แล้วศึกษาเสร็จแล้วเทียบเคียงอันไหนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เคารพได้อย่างไร คีลสมาธิ ปัญญา ถ้าศีลมันไม่มีหลักเกณฑ์ขึ้นมา มันทำสมาธิขึ้นมาได้อย่างไร

ถ้าสมาธิโดยพวก ๑๘ มงกุฏ สมาธิอย่างนั้นเป็นมิจฉา สมาธิมันยังมีมิจฉาสมาธิ สมาธิดำ สมาธิฝ่ายผิด สมาธิในทางไสยศาสตร์ สมาธิสัมมาสมาธิ สมาธิขาว ขาวอย่างไร แล้วทำไมถึงขาว

นี่ไง ในสติปัฏฐาน ๔ มีกาย เป็นสัมมาสมาธิ เป็นสมาธิแล้วถ้ารำพึงไป หรือถ้ามีวาสนา มันจะมีกายขึ้นมาให้เห็นกาย ถ้าสติปัฏฐาน ๔ การเห็นกาย เห็นกายก็กระเทือนกิเลส

เพราะคนเรามีกายกับใจๆ นั่งอยู่นี้ ร่างกายนั่งอยู่นี้ แต่เวลาเจ็บปวดขึ้นมาหัวใจรับรู้ ซากศพเจ็บปวดไม่ได้ แต่เวลาเจ็บปวด เจ็บปวดจากหัวใจ หัวใจ เวทนามันรับรู้ได้ ถ้ามันจับต้องของมันได้ มันวิปัสสนาก็ได้ มันแก้ไขได้ แก้ไขได้คืออะไร

สักกายทิฏฐิ ทุกคนมีทิฏฐิมานะของตน ถ้าสักกายทิฏฐิความเห็นผิดในร่างกายของตนนี่ของเราๆ...ไม่ใช่ ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ของเรา เวลาพิจารณาไปมันปล่อยแล้ว ไม่ใช่ของเราคือของเรา

มันปล่อยไปแล้วนะ ไม่ใช่ของเรา แต่ความรู้จริงในใจของเราที่มันรู้จริงมันเห็นจริง ใ้โฮ! มันละสังโยชน์ ๓ คือสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สักกายทิฏฐิในปัจจุบันนี้ เราคิดว่าเป็นเราๆ อยู่นี้ มันถึงมีความยึดมั่นถือมั่น เวลาเราพิจารณาของเราเนะ เราทิ้งเลย ร่างกายนี้ทิ้งไปเลย มันเป็นอิสระ เห็นไหม เวลามันเป็นอิสระนะ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ร่างกายนี้กลับเป็นอิสระ ถ้าเป็นอิสระ ไม่มีอุปาทาน ไม่มีควมวิตกกังวล ร่างกายมันเลยแข็งแรง

ตอนนี้วิตกกังวลไปหมดเลย คิดจนบ้า ไม่ป่วยก็คิดจนป่วย ไม่ป่วยก็คิดจนป่วย ไม่เป็นไรก็วิตกกังวลจนเป็น

แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ จิตก็เป็นจิต เพราะมันมีสติปัญญาเข้าใจได้ สักกายทิฏฐิ ทิฏฐิความเห็นผิด พอมีสติมีปัญญาขึ้นมา นี่มีปัญญาเห็นถูก รักษาใจของตน ตบหัวใจไว้ ร่างกายเราได้มาด้วยเวรด้วยกรรม หัวใจนี้สำคัญมากกว่า หัวใจนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะได้สร้างบุญสร้างกุศลมา เราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์

เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ที่มีสติปัญญา นั่นเพราะเขาได้สร้างกรรมดีมา มนุษย์ที่ปัญญา
ด้อยนั้นเขาก็สร้างเวรกรรมของเขามา มนุษย์ต่างๆ มันเกิดมาโดยเวรโดยกรรม เห็นไหม แข่ง
อำนาจวาสนาแข่งกันไม่ได้ แต่ทางโลกเขาพยายามจะแข่งกัน พยายามจัดฉาก พยายามสร้าง
ภาพ สร้างภาพ ยิ่งสร้างภาพยิ่งสร้างในทางเวรทางกรรมต่อเนื่องไป

ถ้าเราสร้างคุณงามความดีของเรา นี้พูดถึงว่า ทำไมต้องไปอยู่ป่า แล้วอยู่ป่าเพื่ออะไร

ไม่ได้อยู่ป่าโดยอวดใคร อวดคือกิเลส แล้วทำไมต้องอวด อวดชั่วเวลาเป็นครั้งเป็นคราว
แต่ ๒๔ ชั่วโมงไปอมทุกข์อยู่นะ มันสมเหตุสมผลมันทำไม

แต่เวลาเราพอใจที่เราจะอยู่นะ ๒๔ ชั่วโมงนี้เราภาวนานะ ทางของสมณะเป็นทาง
กว้างขวาง โดยธรรมชาตินะ โดยปกติบิณฑบาตมาฉัน ฉันเสร็จแล้วมันเป็นโอกาสในการ
ภาวนาจนถึงรุ่งนี้เข้าได้ออกบิณฑบาต ๒๔ ชั่วโมงของพระกรรมฐาน นี้ภาวนาตลอด ๒๔
ชั่วโมง ทางของสมณะเป็นทางกว้างขวาง

ทางของคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ คับแคบขึ้นมา ตื่นเช้าขึ้นมาเนะ ต้องพาลูกไปส่ง
โรงเรียน ส่งลูกเสร็จแล้วต้องไปทำงาน ทำงานกลับมาแล้วต้องรับลูกกลับบ้าน รับลูกกลับบ้าน
แล้วต้องทำความสะอาดที่บ้าน ต้องทำอาหาร เวลาทำอาหารเย็นเสร็จแล้ว เวลาหัวค่ำได้สวด
มนต์ ได้สวดมนต์ก่อนนอน ได้ภาวนา ๕ นาที ทางคับแคบของฆราวาสคือคับแคบแบบนี้

เว้นไว้แต่ฆราวาสที่มีสติปัญญา หน้าที่การงานของเราก็กทำ ทรัพย์ความเป็นจริงของใจก็
ทำ ทรัพย์นะ อริยทรัพย์ ทรัพย์ตามความเป็นจริง เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนา เวลามันเป็น
สมาธิขึ้นมาเนะ นั่นนะอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เกิดขึ้นมาจากความเพียร ความเพียรชอบคืองานชอบ
งานชอบ ความระลึกชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรม แล้วมันจะเกิดความมหัศจรรย์

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ใครทำสมาธิได้ เหมือนคนนั้นมี
บ้านมีเรือนหลังหนึ่ง

เราเป็นคนไร้บ้าน คนไร้บ้านไม่มีที่พึ่งพาอาศัย คนที่มีบ้านเขามีความสุขของเขาเนะ ลอง
ทำสมาธิดู แล้วถ้ามันเป็นไปได้เนะ สัจจะมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียว เวลาปฏิบัติไปแล้ว

อริยสังขามีหนึ่งเดียว ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคเป็นหนึ่งเดียว แล้วธรรมะไม่มีขัดไม่มีแย้งกัน ถ้ามีขัดมีแย้งกันต้องมีคนหนึ่งผิดแน่นอน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีขัดไม่มีแย้ง มันจะเป็นแนวทางเดียวกัน มันมีอยู่อย่างเดียวกันเท่านั้นแหละ อำนาจวาสนาด้อยกว่าหรืออำนาจวาสนามากกว่าเท่านั้น ถ้าอำนาจวาสนามากกว่าทำได้ง่ายกว่า อำนาจวาสนาน้อยกว่าทำได้ทุกข์ยากมากกว่า แต่ถ้าทำแล้วมันจะเป็นอริยสังขเหมือนกัน

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ นี่คืออริยสังข นี่คืองานของมนุษย์ นี่คืองานของจิตที่พยายามค้นคว้าหาสัจจะหาความจริง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ที่หัวใจของสัตว์โลก

ร่างกายนี้ตายหมด หลวงปู่สีท่านนิพพานแล้วถึงธาตุขันธ์ไว้ที่นี้ แต่นิพพานคือจบ จบตั้งแต่วันที่ท่านสิ้นกิเลส วันสิ้นกิเลส เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านสิ้นกิเลสอีก ๔๕ ปีที่มีชีวิตอยู่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นอุปาทิเสสนิพพาน

นิพพานมีอยู่สองอย่าง อย่างหนึ่งคืออุปาทิเสสนิพพาน คือนิพพานทั้งๆ ที่ยังมีชีวิตอยู่ แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะดับขันธนิพพาน นั่นคือสิ้นชีวิตไป นี่คือนุปาทิเสสนิพพาน นิพพานที่หมดสิ้นจากกิเลส หมดสิ้นจากธาตุขันธ์

เวลานุญในพระพุทธศาสนาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศไว้ “นุญในพระพุทธศาสนาที่มีบุญกุศลสูงสุดมีอยู่สองคราว คราวหนึ่งได้ฉันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน” คือกิเลสในใจของท่าน “อีกคราวหนึ่งเราได้ฉันอาหารของนายจุนทะ เราถึงซึ่งขันธนิพพาน”

ทำไม่ต้องขันธนิพพาน ขันธนิพพานได้หรือ ขันธมีกิเลสหรือ แต่เพราะมันมีเศษส่วนที่แบกรับกันมา

นี่ก็เหมือนกัน หลวงปู่ลีท่านสิ้นกิเลสไปแล้ว จบแล้ว ฉะนั้น สิ่งที่ท่านดับขันธไปคือจบกระบวนการของท่าน นี่เป็นการพิสูจน์ในพระพุทธศาสนาว่ามรรคผลนิพพานมีอยู่จริงนะ มรรคผลนิพพานมีอยู่จริง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

ถ้าเรายังมีทุกข์เข็ญอยู่ในหัวใจ ที่เรามาประพฤติปฏิบัติกันเราต้องการสัจจะต้องการความจริง ต้องการธรรมโอสธเพื่อผ่อนคลาย เพื่อละปล่อยวาง เพื่อปลดปล่อย เพื่อละกิเลส ถ้าทำได้สิ้นกระบวนการของมัน เห็นไหม

นี้จะบอกว่า เวลาที่พระไปอยู่ป่าอยู่เขาจะอยู่สิ่งใดก็แล้วแต่ เขาไปอยู่เพื่อประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ไปอยู่แล้วจะเป็นคนดีขึ้นมาได้ ถ้ามันไปอยู่ป่าอยู่เขาเป็นคนดี ชุมชนท้องถิ่นเขามีอยู่แล้ว แล้วไปอยู่ในป่า สัตว์ป่ามันอยู่ในป่าอยู่แล้ว แต่เราเป็นมนุษย์นะ เราอยู่บ้านอยู่เมืองเรามีความสุขนะ ทำไมเราต้องเสียสละไปอยู่ในป่าในเขาละ

ไปอยู่ในป่าในเขาคือว่าไปค้นคว้าหากิเลส กิเลสมันต้องการอยู่สุขอยู่สบาย อยู่ในที่รื่นเริงของมันทั้งนั้นนะ แต่ถ้าพอไปในที่ทุกข์ที่ยาก มันดิ้นรน มันดิ้นรนไม่ไปทั้งนั้นนะ

อย่างเช่นหลวงตา หลวงปู่มั่นให้ไปอยู่กับเสื่อนั่นนะ ท่านก็ไป แต่ก่อนไปท่านคิดได้ แต่ถ้าบางคนเขาไม่ไปก็ได้ ออกจากวัดไป หนีไปไหนก็ได้ นั่นคือว่าเขาไม่มีอำนาจวาสนา คนที่มีอำนาจวาสนาเขาทำตามที่ครูบาอาจารย์ของเขาสั่งสอนของเขา แล้วพอผลมันตอบรับมา ผลที่ได้มาจริง โอ้โฮ! เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านถึงบอกใจ “หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา”

หลวงปู่มั่นท่านอยู่กับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์พาท่านวิเวก พาท่านหลบหลีกจากเพื่อน ๆ ตอนบวชแล้วเพื่อนมาเยี่ยม เพื่อนมาคลุกคลี พาออกวิเวก พาออกวิเวก ต้องการธรรม ต้องการสัจธรรม

ถ้าต้องการสัจธรรม ต้องการความจริง เราต้องเผชิญกับความจริงอันนั้น แล้วมันจะได้ความจริงขึ้นมาในหัวใจนั้น ถ้ามันได้ความจริงขึ้นมาในหัวใจนั้น เหนือโลก ไม่กลัวใครๆ ทั้งสิ้น เรื่องโลกๆ หลวงตาวาถึงขยะ จิตใจมันสูงส่งกว่านั้น

นี่พูดถึงว่าการอยู่ป่าเพื่อเหตุผลนั้น แล้วเราจะมาทอดกฐิน เพราะสงฆ์ของเราบางปีก็
ครบสงฆ์ บางปีก็ไม่ครบหรือ เพราะอะไรต้องวิเวกไป พระ เป็นสิทธิ์ของพระ

หลวงตาท่านพูดเลย ถ้าเป็นวินัยนะ ท่านจัดการหมด ผิดไม่ได้ แต่ถ้าเป็นธรรมเนียม เป็น
สิทธิ์ของเขา

นี่ก็เหมือนกัน พระที่พอใจมาอยู่ที่นี้เขาก็มาของเขา พระที่พอใจจะไปวิเวกที่ไหน จะไป
หาความสงบสงัดที่ไหน ฟรีสไตล์นะ เพราะบวชมาแล้วเหมือนนก มีปีกก็กาง บินขบตาตามาฉัน
แล้วบินไป บินไป บินไปค้นคว้า บินไปแสวงหา บินไปหาความจริง เอวัง